

Omø's smukke og uspolerede natur og rige fugle- og planteliv indbyder til vandreture, og eftersom øen har en overskuelig størrelse på bare 4,5 km² og med 11,6 km kystlinje, er der store muligheder for at lære øen nærmere at kende til fods.

Nedenfor er der tre forslag til vandreture af varierende længde og med forskellige udfordringer. Uanset hvilken tur du vælger, så husk at medbringe drikkevand og at iføre dig godt fodtøj.

TUR 1: GUL RUTE: Havnen - Skovbanken - Draget - Omø By (ca. 4 km.)

I sommeren 1997 havde Omø besøg af den cubanske kunstner William Perez, som med hjælp af fiskerne byggede tårnet af bundgarnspæle, det hedder "**Monumenta a la Unidad**" (monument til enigheden.) Alle der har været med til at bygge kunstværket, har fået deres navne på pælene. Bag ved benzintanken ligger **stejlepladsen**, som er det sted, fiskerne bruger til opbevaring af net og småjoller.

I november 2006 blev Omø ramt af **den værste stormflod** siden 1876. Færgen røg på land, og 24 helårshuse og 14 sommerhuse blev oversvømmet og stod som følge heraf under vand igennem længere tid, og flere huse blev totalskadede. Knap en halv snes familier måtte genhuses imellem 3 og 5 måneder. Eftersom ingen af skaderne efter stormfloden blev dækket 100 %, har de ramte husejere selv måttet punge ud for at få deres huse genetableret. Mange har forlods – inden de fik endelig besked fra Stormrådet og forsikring – måttet tage lån i deres huse for at kunne betale håndværkerne.

Efter stormfloden gik øboerne straks i gang med at forsøge at få etableret et dige, der kunne holde vandmasserne ude. Den 1. november 2014 - 8 år efter stormfloden – blev 5 diger indviet. Knap 10 mil. kr. er investeret i en fremtidig tryghed. De 5 diger er i sig selv en tur værd.

Fra havnen går man til venstre ved den gamle smedje, det gule hus. Bemærk en vindfløj opsat på muren, med en hest der bliver skoet. Smedjen fungerede indtil 1978, og landmændene havde hver indskudt et beløb til oprettelsen. Her passerer man de hundredårige **Kirketorne** (hvidtjørn) der menes at være plantet i henfarne tider, på en pestkirkegård. Området er på et kort fra 1791 kaldt Kirkeengene.

Herfra er der en smuk udsigt over engene omkring **Omø Sø**, et lavtliggende område der for ca. 5000 år siden, af stenalderhavet, delte øen i en højere liggende nordlig del, Skovbanken 24 m.o.h. og en lavere sydlig del, højeste punkt 14 m.o.h. Strandvolde og hævninger har med tiden forenet de to øer.

Engene har i forsommeren **en righoldig flora**, hvor den hvide "Præstefrue" (kornet stenbræk) og den lyslilla "Degnemadamme" (engkarse) og de gule smørblomster (løgranunkel og bidende ranunkel) sammen med forskellige græsser og padderokker danner et farverigt skue. "Rugbrødsblomster", sådan kaldes engelsk græs herovre, danner lyserøde tæpper på engen og er en smuk oplevelse for naturelskere.

Efter de to huse på højre hånd er der **et gammelt tjærekar**, som fiskerne tidligere brugte til at tjære deres garn i.

El-ledningerne på Omø blev lagt i jorden for nogle år siden, men lige efter tjærekaret er der opstillet to master med el-ledninger til de mange svaler, der hvert år gæster Omø.

Man drejer til højre ad Skovbrøndvej og møder her på venstre side et oversvømmet område, kaldet "Maden", hvor der næsten altid kan ses strandskader, viber og rødben - vadefugle, der holder til i våde enge. Ofte ses også forskellige ænder.

Efter en frisk tur op mellem bankerne munder vejen ud i Østermarksvej. Hvis man ser sig tilbage, har man den smukkeste udsigt over havnen og havnebyen samt Storebælt med broen.

Fortsætter man til højre, passerer man snart et sommerhus, som før det blev bygget om var "udkigstårn" for militæret både i 1. og 2. verdenskrig.

På den videre tur herfra er der en storslået udsigt over hele øen, med Omø Sø, kirken, byen og længst ude vindmøllen og fyret, omkranset af havet i skiftende nuancer af blå, afhængigt af vejret.

For enden af Østermarksvej når man til "Søgaard Ferielejligheder på venstre side.

På Skovbanken blev i 2015 fundet en stor sølvskat, der kan dateres tilbage til Harald Blåtand.

Fra vejen har man fine muligheder for at iagttage **søens rige fugleliv**. Fra solopgang til omkring middagstid har man solen i ryggen og lidt fra siden og bliver således ikke generet af modlys. Medens man iagttager fuglene i og omkring søen, kan man være heldig at se rørhøgen patruljere forbi i jagten på mus og småfugle.

Inden for de seneste par år har rørdrummen holdt sit indtog på Omø. Næsten hele døgnet kan man høre dens pauken (det lyder, som når man puster i en tom flaske), og ofte kan man også se den i luften på vej mellem søen og mosen.

Der er altid meget at se på, men bliv på vejen, for så opleves søens liv uforstyrret.

Forsætter man til venstre forbi Søgaard, kommer man til **Draget** - øens bedste badestrand, hvor det kan være fristende at tage et hvil og måske en svømmetur eller måske tage en lille tur ud langs Skovklinten. (Se tur 2.)

På højre side af vejen er der i 2001 opsat en pæl med **en storkerede**, vi håber den bliver beboet en skønne dag!

Turen fortsætter op til **Omø By**, hvor en slentretur ad de smalle stræder mellem bindingsværksgårde og huse med de velholdte haver og stendiger er en stor oplevelse. Det er Vestsjællands bedst bevarede bondeby, som helt op til år 1900 havde alle øens gårde liggende i landsbyen. De fleste gårde er optegnet på et kort fra 1791.

I byen finder man købmandsforretningen, skolen, forsamlingshuset, brandsprøjtehuset og "porten" – en sorttjæret port, der i mange generationer har tjent som øens avis, men som nu er erstattet af en opslagstavle ved øens butik.

Over for Porten står en trækulptur, skåret af et af øens udgåede elmetræer. Figuren forestiller en gammel bondemand, og som forelæg er brugt Christian Langelænder, der boede på gården bagved skulpturen.

Ved skolen står endnu en træskulptur, også udført af kunstner Flemming Mundt. Denne skulptur forestiller en slørugle.

Selve skolebygningen prydes af en keramikfrise udført af keramikker Gerda Østergaard fra Sorø, der i 2005 vandt en kommunal konkurrence om udsmykning af Omø Skole.

Husmandsstræde 13 indeholder **Historiens Hus** og mindestue for Edith Nielsen, som var ansat som organist i Omø Kirke i en menneskealder. Besøg huset, som er åbent i skolernes ferier og efter aftale.

Efter et lille ophold ved Gadekæret, kan man afslutte turen med et besøg i Omø Kirke (beskrives i tur 3) og se den velholdte kirkegård, før man traver tilbage til udgangspunktet ved havnen. Ved havnen er der også en god badestrand, eller man kan hygge sig med en slentretur i Kirkehavn.